

საჭიროა თუ არა სახელმწიფოს ჩარევა ეკონომიკის განვითარებაში?

ეკონომიკის განვითარება ხშირად განიხილება, როგორც ბრძოლა ორ პრინციპს შორის — თავისუფალ ბაზარსა და სახელმწიფო რეგულაციას შორის. ზოგი მიიჩნევს, რომ ბაზარი თავად არეგულირებს საკუთარ თავს, ხოლო სხვები ამტკიცებენ, რომ სახელმწიფოს გარეშე სტაბილური განვითარება შეუძლებელია. საქართველოს გამოცდილება ცხადყოფს, რომ ორივე პოზიციას აქვს საფუძველი.

დამოუკიდებლობის მოპოვების შემდეგ ქვეყანამ გადაიგანა ეკონომიკური კოლაფსი. საწარმოო ჯაჭვების მოშლამ, სამოქალაქო კონფლიქტებმა და ფინანსურმა არასტაბილურობამ შექმნა გარემო, სადაც ეკონომიკური საქმიანობა პრაქტიკულად პარალიზებული იყო. ასეთ ვითარებაში კერძო სექტორი ვერ ახერხებდა სრულფასოვან ფუნქციონირებას, რადგან არ არსებობდა მყარი ინსტიტუტები, სამართლებრივი გარანტიები და სტაბილური ვალუტა. სწორედ ამ პირობებმა აჩვენა, რომ სახელმწიფოს უმოქმედობა შეიძლება დამანგრეველი აღმოჩნდეს.

მეორე მხრივ, გამოცდილებამ ასევე აჩვენა, რომ სახელმწიფოს არაეფექტიანი ჩარევა შეიძლება თავად გახდეს პრობლემის წყარო. ზედმეტი რეგულაციები, აღმინისგრაფიული ბარიერები და არასწორი ეკონომიკური გადაწყვეტილებები აფერხებს ბიზნესს და ამცირებს ინვესტიციების მოზიდვის შესაძლებლობას. ეკონომიკა საჭიროებს მოქნილობასა და კონკურენციას, რაც ხშირად თავისუფალ ბაზარში უფრო ეფექტურად ყალიბდება.

საქართველოს განვითარების შემდგომ ეტაპზე, როდესაც განხორციელდა ლიბერალური ეკონომიკური რეფორმები, შეიქმნა უფრო მიმზიდველი გარემო ბიზნესისთვის. საგადასახადო გვირგვინის შემცირებამ და აღმინისგრაფიული პროცედურების გამარტივებამ ხელი შეუწყო კერძო სექტორის გაძლიერებას. ამან ეკონომიკურ ზრდასთან ერთად გაზარდა მოქალაქეების შესაძლებლობები — დასაქმება, შემოსავლების ზრდა და ახალი ინიციატივების განხორციელება.

შედეგად შეიძლება ითქვას, რომ სახელმწიფოს ჩარევა არ უნდა იყოს არც სრული კონტროლი და არც სრული განზე გადგომა. ეკონომიკას სჭირდება ძლიერი ინსტიტუტები, კანონების დაცვა და სტრატეგიული ხედვა, რაც სახელმწიფოს ფუნქციაა. ამავე დროს, საჭიროა ისეთი გარემო, სადაც კერძო ინიციატივა თავისუფლად ვითარდება და კონკურენცია ქმნის ხარისხსა და პროგრესს.

ჩემი აზრით, ეკონომიკური წარმატების გასაღები არის გონივრული თანხვედრა — სახელმწიფო უზრუნველყოფს წესრიგსა და სტაბილურობას, ხოლო ბაზარი ქმნის დინამიკასა და ზრდას. სწორედ ამ ბალანსში იკვეთება მდგრადი და გრძელვადიანი განვითარების პერსპექტივა.

ნიკოლოზ ალიბეგაშვილი